

Období batolete

Vymezení a základní charakteristika

- Období 2. roku (mladší batole), 3. roku (starší batole)
- Růstové tempo se zpomaluje (za 2 roky asi o 18 cm, 4 kg, tj. tříleté asi 95 cm, 15 kg)
- Zvýšení aktivity, snížení potřeby spánku (12-13 h ve 3.r.), jeden odpolední spánek (individuální rozdíly)
- Vzrůstá potřeba osamostatňování, objevování
- Postupný nácvik sebeobsluhy a osobní hygieny
- Rozvoj motoriky, poznávacích procesů, řeči

Vývoj motoriky

- **Hrubá motorika**

- 2. rok: samostatná chůze, udržuje rovnováhu, překonávání terénních nerovností, chůze po schodech; nošení věcí
- 3. rok: běhání, „tančení“, napodobování pohybů (zajíček, medvěd, čáp); chytání míče, jízda na tříkolce, odrážedle ...

- **Jemná motorika**

- 2. rok: rozvoj koordinace oko-ruka, stavění kostek (věž),
- 3. rok: navlékání korálek, listování, poznávání předmětů poslepu, sebeobslužné úkony (oblékání, jídlo lžičkou, umývání rukou...); čmáraní, „malování“

Vývoj poznávacích procesů

- Základem je zdokonalování **vnímání**, smyslový kontakt se světem – zrak (rozlišení základních tvarů, barev, velikosti); sluch (rozlišení zvuků, jednoduché melodie), vnímání pohybu (rozlišení, napodobení)
- **Paměť**: mimovolná, citová, konkrétní
 - Starší batole – osobu po 2 měsících, první dlouhodobé vzpomínky
- **Pozornost**: bezděčná, ve 3. roce 19 minut při zájmu
- **Představivost**: vzpomínkové, fantazijní; personifikace, proměna objektů
- **Myšlení**:
 - ve 2.r. fáze senzomotorických operací (vázány na prováděnou činnost)
 - ve 3.r. symbolické, předpojmové myšlení (slova – symboly, rozšíření významu slova na další předměty – porovnávání, třídění – předpoklad pro utváření pojmů)

Vývoj řeči

- Velký pokrok
- Mladší batole: 20-30 výrazů, jednoslovná řeč (*máma*)
- První ptací období: „*Co je to? Kdo je to?*“ (18.-24. měsíc)
- Kolem 2.r. - dvouslovné věty, telegrafická kvalita, spojení důležitých slov (táta práce, Ani boty, haf pá); 300 slov
- Od 2. r. krátké věty, gramatické chyby, špatná výslovnost
- Kolem 3.r. – přes 1300 slov; schopno rozhovoru, porozumění říkankám, jednoduchým pohádkám
- Druhé ptací období: „*Proč? Jak?*“ (koncem 3.r.) – objasňování příčinných souvislostí a vztahů
- Velké individuální rozdíly

Emocionální vývoj

- Emoce, city zpočátku krátkodobé, silné, vznětlivé (radost, smích, spokojenost x lítost, soucit, vzdor, vztek při omezování spontánní aktivity)
- Strach – z intenzivních podnětů (zvukové, sluchové), později naučený strach (asociace nepříjemných zážitků - bílý plášť)
- Přibývá strach z neskutečných nebezpečí (strašidlo), nemá strach z reálných nebezpečí
- Emocionální reakce na sociální kontakt – pozitivní při uspokojení potřeby bezpečí v případě jistého připoutání; důležitost pevné vazby pro další sociální vývoj
- Odloučení od matky – prudké separační reakce koncem 2. roku;
 - Fáze protestu – volá, křičí
 - Fáze zoufalství – odmítá okolí, odvrací se, nezám o cokoliv
 - Fáze odpoutání od matky – potlačí své city, schopno připoutat se k jinému člověku

Sociální vývoj, vývoj sebeuvědomování

- spontánní vzdalování se od matky
- Vztahy k vrstevníkům: hra izolovaně nebo vedle sebe (ne spolu)
- Hry pohybové, napodobivé, manipulační
- Vědomí tělového já vědomí sociálního já (jedinečnosti)
- Osamostatňování se, prosazování vlastní vůle (já chci, já sám...)
- Období prvního vzdoru - negativismus, vzdorovitost